Puistolahti 14.10.2026 465/04.01.01/2026

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokous 16.10.2026 klo 11.30

HE 109/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleistukilain, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle. KT pitää tärkeänä esityksen tavoitteita vahvistaa työllisyyttä ja kotoutumista sekä nopeuttaa pääsyä työllistymistä ja kielitaitoa edistäviin palveluihin.

KT pitää myönteisenä, että hallituksen esitystä on täsmennetty lausuntopalautteen perusteella. Erityisesti palveluun pääsemisen takuuaikaa, kielitaidon osoittamisen edellytyksiä, viranomaisten vastuita ja vaikutusarvioita on tarkennettu. KT pitää perusteltuna myös lain voimaantulon lykkäämistä 1.4.2027 asti.

KT kannattaa ratkaisua, jossa palveluun pääsemisen takuuaikaa koskeva sääntely on siirretty työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin ja jossa huomioidaan työnhakijan yksilöllinen palvelutarve. Myönteistä on myös mahdollisuus täyttää takuuaikaa koskeva velvoite erilaisilla työllistymistä tai kielitaidon kehittymistä tosiasiallisesti edistävillä palveluilla. KT pitää perusteltuna myös palvelujen sisällöllisen laadun valvontaa koskevien perustelujen täsmentämistä. KT korostaa, että palvelujen tulee aidosti edistää työllistymistä ja kotoutumista ja niiden saatavuus on turvattava yhdenvertaisesti eri alueilla.

KT pitää myönteisenä taloudellisten vaikutusarvioiden täydentämistä. Erityisesti takuuajasta kunnille aiheutuvia kustannuksia on arvioitu aiempaa kattavammin asiakasmäärien ja palvelujen yksikkökustannusten perusteella. Esityksessä takuuajan lisäkustannusten arvioidaan olevan 7 291 575 euroa vuonna 2027 ja 12 846 178 euroa vuonna 2030. KT pitää tärkeänä, että kustannukset esitetään korvattaviksi osana kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää vieraskielisyyskriteerin perusteella.

KT korostaa kuitenkin, että rahoituksen tulee vastata kunnille ja työllisyysalueille tosiasiallisesti aiheutuvia kustannuksia. Rahoituksen kohdentumisessa on huomioitava alueelliset erot asiakasmäärissä ja palvelutarpeissa. Lisäksi on varmistettava, että hallinnolliset lisätehtävät, henkilöstön koulutus, tietojärjestelmämuutokset ja viranomaisten välinen tiedonvaihto huomioidaan kuntien rahoituksessa. Lisääntyvä hallinnollinen työ ei saa vähentää työnvälitykseen ja työllistymistä tukevaan asiakastyöhön käytettävissä olevia resursseja.

Puistolahti
14.10.2026
465/04.01.01/2026

KT kannattaa kielitaidon osoittamisen tapojen selkeyttämistä, yksilöllisiin tilanteisiin liittyvien poikkeusten tarkentamista sekä mahdollisuutta osoittaa kielitaito maksuttomalla YKI-tutkinnolla. KT kiinnittää kuitenkin edelleen huomiota ennallaan säilyneeseen B1.1-tason kielitaitovaatimukseen, jonka saavuttaminen tavoiteajassa ei ole kaikille realistista. Kielitaidon kytkeminen sosiaaliturvan tasoon on ongelmallista, mikäli koulutuksen ja kielitaidon osoittamisen mahdollisuudet eivät toteudu yhdenvertaisesti. KT korostaa myös työpaikoilla tapahtuvan kielen oppimisen merkitystä sekä tarvetta tukea työnantajia kehittyvän kielitaidon omaavien henkilöiden rekrytoinnissa.

KT pitää perusteltuna esitykseen lisättyä mahdollisuutta myöntää kotoutumistukena maksettavaa yleistukea väliaikaisesti, jos etuuden tasoon vaikuttavien edellytysten selvittäminen viivästyy. Muutos voi ehkäistä tarpeettomia katkoksia toimeentuloturvassa.

KT pitää hyvänä myös työllisyysvaikutusten arvioinnin täydentämistä. Esityksen mukaan uudistuksen työllisyysvaikutukset jäisivät todennäköisesti vähäisiksi, noin pariin sataan henkilöön vuodessa täysimääräisen vaikutuksen toteutuessa. KT korostaa, että työllistymiseen vaikuttavat taloudellisten kannustimien lisäksi työvoiman kysyntä, kielitaito ja työmarkkinoiden rakenteelliset tekijät. Työllisyyden edistäminen edellyttää siten myös työmarkkinoille pääsyn tosiasiallisten edellytysten ja palvelujen vaikuttavuuden vahvistamista.

KT kiinnittää edelleen huomiota uudistuksen yhdenvertaisuusvaikutuksiin. Vaikka sääntely on muodollisesti kansalaisuusneutraalia, asumisaika- ja kielitaitovaatimukset kohdistuvat käytännössä erityisesti EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta Suomeen muuttaviin henkilöihin. KT pitää tärkeänä, että valiokuntakäsittelyssä arvioidaan sääntelyn tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja oikeasuhtaisuutta sekä perustuslaissa turvattujen oikeuksien toteutumista.

KT korostaa lopuksi, että uudistuksen toimeenpanossa on varmistettava kuntien rahoitusperiaatteen toteutuminen ja riittävät resurssit. Uudistuksen vaikutuksia ja kustannuksia tulee seurata erityisesti työllistymisen, toimeentulotuen tarpeen sekä kuntien ja hyvinvointialueiden talouden näkökulmasta. Kuntien rahoitusta tulee tarvittaessa tarkistaa toteutuneita kustannuksia vastaavaksi.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT

Työvoimapolitiikan ja kansainvälisen rekrytoinnin asiantuntija Assi Puistolahti